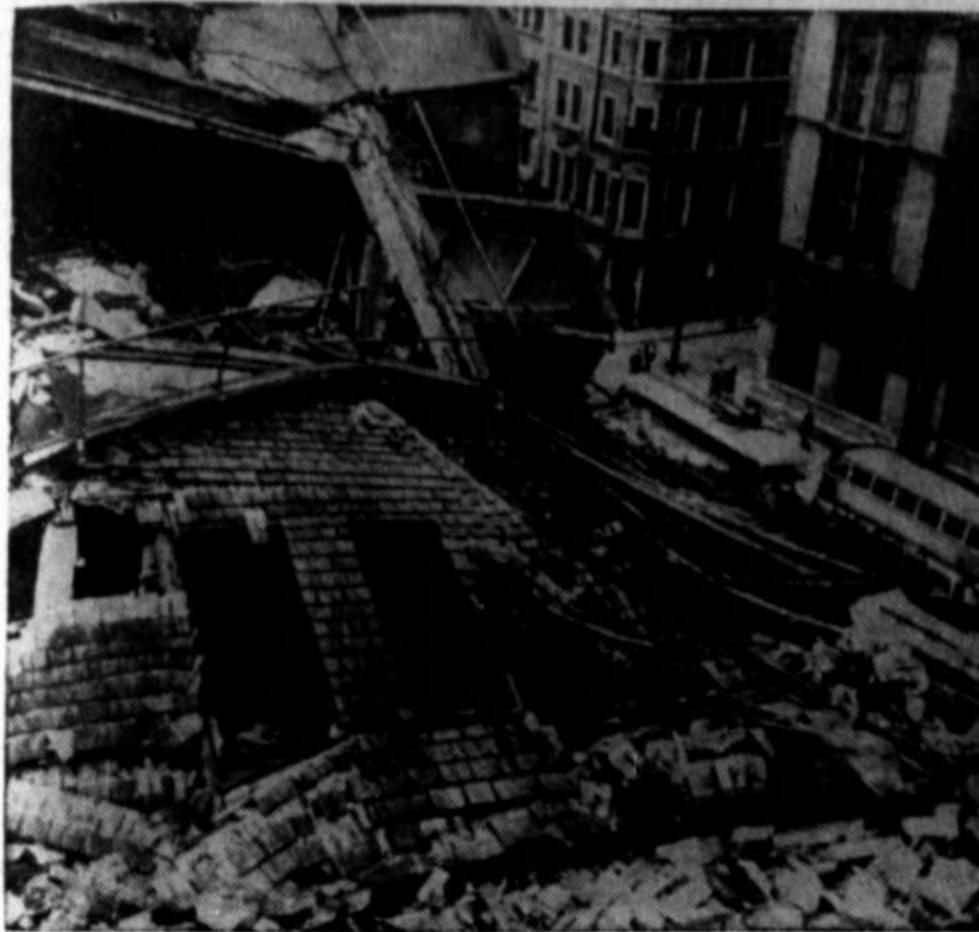

POSLEDICE NAPADOV NA LONDON

Gornja slika predstavlja posledice bombe nemškega letalca, ki je padla na trgovino v Londonu in jo porušila.

Za izid volitev v Zed. državah se zanima ves svet

V Berlinu in v Londonu, v Tokiu, Rimu, Moskvi in v Madridu, v Kairu in Ankari napeto čakajo izida ameriških predsedniških volitev. Enako v Mehiki in je v marsikaki drugi deželi.

Vprašanje vnanje politike
Povsod vedo, da je vnanja politika sedanje zvezne administracije totalitarnim silam skrajno neprijazna. V Berlinu in Rimu dobro čutijo, koliko škode jim dela ameriška materialna in moralna pomoč, ki je je deležna Velika Britanija. Kajti brez te opore bi bila Anglija bržkone sedaj že v sličnem stanju kakor je Francija.

Ako bo izvoljen Rooseveltov tekmeč, ali bo ostala vnanja politika Zed. držav ista, ali okrene v smer, ki jo priporočata Charles Lindbergh in Robert R. McCormick?

Tudi Japonska radovedna

To vprašanje želi čimprej razvozljati tudi Japonska. Kajti kakor za Nemčijo in Italijo, je to tudi zanjo življenske važnosti.

Sedanja administracija vodi napram Japonski takto agresivno politiko, da bo čudež, ako se ne konča z oboroženim konfliktom. Taktika ameriške vlade je v sporu z Japonsko prišla že tako daleč, da je — ker se gre tudi za čast in prestidž po svetu, težko odnehati. Vsled tega predstavniki ameriških vladnih krogov in ameriške mornarice ob vsaki priliki podarjajo, da smo "pripravljeni na vse eventualnosti". Torej tudi na vojno.

Japonski militaristi so vsled teh ameriških pretenj popustili nekoliko v svoji bahavosti, a zdi se, da so se potuhnili le vsled tega, da počakajo izida predsedniških volitev v Zed. državah.

Kaj bo po volitvah?

Ako zmaga sedanjih predsednik in v sporu ne popusti, se bo moralna vlad v Tokiu odločiti bodisi za trgovsko vojno z Zed. državami, ki se že vrši vsled ameriškega embarga, zaradi Japonskega prodiranja v Indokino ter nizozemsko Vzhodno Indijo, ali pa za oborožen konflikt, v katerem se bi odločilo, kdo bo gospodar nad Pacifičnim morjem ob Aziji, Filipinih in Australiji.

S sličnimi problemi se ukvarja Mussolini in Hitler. Ona dva trdita, da Rooseveltova provokativna politika in njego-

GLAS ZA SOCIALIZEM

Proletarec urgira volilce, da naj glasujejo za socialistično listo, kjer koli je dobila prostor. Po našem prepričanju je vsak tak glas oddan za preurebo sedanje družbe.

Resnični socializem pomeni kooperativno družbo dežel in narodov pod praporom svobode, vzajemnosti in demokracije.

Za tak red je vredno glasovati.

Marsikaj, kar se dogaja v današnji stranki organizaciji, mnogim ni všeč. O tem se je v tem listu že veliko pisalo in se bo v bodoče.

A na volilni dan ima državljan pred sabo le vprašanje, komu in čemu oddati svoj glas.

Naravno, za program, za kakršnega se bojujemo. Glas zanj je ob enem protest proti obstoječim razmeram in onim, ki so odgovorni zanj.

Taki glasovi pomenijo več nego glasovnice onih, ki so oddane edino v namen pomagati temu ali onemu kandidatu, ki tekmujejo drug z drugim zgolj v lovu za službami.

Izrazit glas za socializem je nam mogoče oddati le, ako napravimo 5. novembra križ v krouž ob socialistični listi.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

V Willkieja je neki Charles Mulrain vrgel na postaji La Salle v Chicagu par jajc. Ena je oplazilo tudi njegovo ženo. Vse mesto je protestiralo radi tega zločina. Zupan in policijski načelnik sta se opravičevali. Vsi dnevniki so se zgražali nad takšno predrznostjo. Mož, ki je to storil, je za svoj greh že veliko prestal. Pravi, da je bil pisan. V Akronu, O., je prišel nekdo na Willkiejev shod s škrničnjem. Policaji so to opazili. Z bistrom očesom so sledili vsakemu njegovemu gibljaju. Svoj paket je odložil za vrata. Pogledali so vanj in res, jajca so bila notri! Fant je bil aretran in obsojen na 30 dni, ker je nameraval napasti Willkieja.

A recimo, da bi se to pripetilo Thomasu. Casopisi bi objavili vse le kot novico, ne da bi se zgražali. Dvojna mera.

Sodišče v New Yorku je potrdilo, da komunistična stranka v newyorški državi ni zadostila volilnemu zakonu in vselej tega nima pravice do glasovanja. Njen tajnik Browder je protestiral in zahteval, da se ga zasiši pred kongresno komisijo, ki preiskuje krajo glasov v mestih, katera so pod peto političnih mašin. Dobil je prilik pred kongresnimi pojaznimi o tem vse kar je hotel. Sprejeli so ga simpatično povsod. Torej je v tej deželi že priljčno demokracije tudi zanj, čeprav je obsojen vsled potovanja s ponarejenim potnim listom in bo moral v zapor, če vrhovno sodišče potrdi odlok prejšnjih inštanc. Volilna komisija države

New York pravi, da je komunistične peticije zavrgla, ker ni v vsej državi niti enega okraja, v katerem bi Browderjeva stranka vse potrebne podpise pošteeno dobila. Večinoma so ponaredba, pravi oblast. Browder do letos take nepriaznosti ni bil vajan. Zatrjuje, da se je zameril, ker je nehal agitirati za demokrate.

Rooseveltu je morda žal, ker njegov prijatelj kardinal Mundelein ni več med živimi. Sedanja klerikalna mašina z urednikom Rev. Jamesom M. Gillisom na čelu, ki urejuje list Catholic World, vodi silovit boj proti "tretjemu terminu" in "vojni". Toda ista mašina nič ne reče proti vojni, ki jo vodi katoliška Italija. Irci so pač sovražniki Anglike in ji žele poraz. Zato so proti podpiranju Velike Britanije. Omenjeni reverend je razglasil med irskimi katoliki, ki kontrolirajo vse druge, geslo "We can stay out of war if, on Nov. 5, we vote Franklin D. Roosevelt out of office."

Francija se ie v svojem počinjanju pred Hitlerjem še bolj pogreznila. Podpredsednik vlade v Vichyju Pierre Laval se je skrivoma sestjal s Hitlerjem in nato izposoval, da ga je javno obiskal na pompozen način še stari maršal, premier Petain. Hitler zahteva Francijo v svoj "novi red" za "nemški življenski prostor" in cigan Laval se mu je udal. Petain je dogovor potrdil. Nemško in italijansko časopisje je vzdruženo poročalo.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

John L. Lewis v zelo pisani "enotni fronti"

Glavni vodja CIO, ki je zaslovel za velikega radikalca, je dne 25. oktobra govoril po radijskem omrežju vseh treh sistemov, kar stane nekoga \$75,000. To je \$25,000 manj, kot pa se je socialistična stranka že od pomladi odločila zbrati za vso svojo kampanjo. Seveda ni uspela, ker nima unij za sabo. In ne korporacij.

Lewis ni hotel izdati vsebine svojega govora nikomur do zadnje minute, razen onim, ki so plačali za potrošeni čas radio-družbam.

Thomasa ni Lewis niti omenil, niti ne svojega prijatelja Browderja. Nazval pa je Rooseveltca izdajalcem delavskih korist, ga krstil za nesposobnoča in ga ozmerjal v "izbra-

ljen" v Chicagu in drugod.

Enako je v tej družbi Chas. Lindbergh, o katerem je znano, da želi take politike v zvezni vladi, ki se bi spriznili s Hitlerjem. In Henry Ford, neizprosen sovražnik unije avtinskih delavcev CIO in unij sploh. A glede Willkieja sta se z Lewisom in prej omenjenimi znašla v istem taboru.

Lahko bi že naštevali. Eden najstrupenejših propagandistov proti unijam CIO je lastnik čiščne Tribune multimilijonar Robert R. McCormick. Kako je mogoče, da se lahko on in

"nekoc eden največjih Američanov". Dalje je zanj jeklarski magnat Tom Weir. Oba sta posmagala strelj stavke, v katerih je bilo izgubljenih precej živ-

OSIŠČE HOČE PODSE VES BALKAN IN MALO AZIJO!

Teror nacijev 'neha', ko podjarmljenci priznajo "nov red"

Nacijska oblast je v Danzingu obglasila štiri osebe, ki so bile obtožene "veleizdaje".

V Rotterdamu na Nizozemskem je bil profesor C. W. De Vries obsojen na 18 mesecev ječi in \$2,700 globe, ker je poslušal v radiu program iz Angleške.

Na Norvežem je nacijska oblast uvelia "neuradno" izjemno stanje. Enako na Nizozemskem in v Belgiji. Na Češkem in na Poljskem uganja nacijska oblast grozodejstva, kakršnih ni bilo ne pod Avstrijo, ne pod carjevo Rusijo.

V Berlinu pravijo, da je teror upravičen, ker je treba podjarmljene narode spraviti k "pameti".

Zadnji kampanjski shod soc. stranke v Chicagu

V Chicagu se vrši zadnji kampanjski shod socialistične stranke to sredo 30. oktobra ob 8. zvečer v Medical Arts Bldg., 185 North Wabash Ave. Vstopnice v predprodaji so po 15¢ in pri blagajni 5¢ več.

Thomas bo govoril v Wisconsin in Penni

V četrtek 31. oktobra bo Norman Thomas govoril v Milwaukee, 1. novembra v Pittsburghu in 3. novembra v New Yorku.

Francija za Nemčijo in Italijo

Po sporazumu z Nemčijo in Italijo, ki določa sodelovanje med temi deželami, je francoska vlada objavila ljudstvu ukaz, da je vsaka kritika proti novemu dogovoru absolutno prepovedana. Sporazum je dejstvo v francosko ljudstvo se mora sprizniti z njim, pravilna vlada.

Zinka Milanova v čikaški operi

Slovita hrvaška opera pevka Zinka Milanova bo pela prislonjeno soboto v čikaški operi naslovno vlogo v Verdijevi operi Aida.

Konferanca v Waukeganu

Prihodnjo nedeljo 3. novembra bo v Waukeganu v SND konferanca Prosvetne matice in JSZ. Prične se ob 10. dop. Seznam dosedaj prijavljenih delegatov je v tej številki.

GRČIJA NOVA ŽRTEV NEMŠKEGA-ITALIJANSKEGA IMPERIALIZMA.—JUGOSLAVIJA OBKROŽENA.—NEVARNOST ZA TURCIJO.—BALKAN POD VLADO BERLINA IN RIMA NEVARNOST ZA RUSIJO.—NAPAD NA GRČIJO UDAREC ZA ANGLEŠKI IMPERIJ

Grčija ima nad 54.000 kv. milij površine in okrog 7 milijonov prebivalcev. Teritorialno in po številu ljudstva torej ni velika. A vsled svoje lege ob vhodu v Jadransko morje, v Egejsko morje in ker je blizu Dardanel, dalje vsele otokov kot sta Kreta in Krf, je taka dežela v posesti velesile ogromnega pomena.

Garancije Anglie

To je vzrok, čemu ji je Anglia vedno poudarjala garancijo za nedotakljivost njenih mej in pomoč v slučaju, ako bo napaden.

Naravno, da je Anglia res pripravljena pomagati, toda njena pomoč steje le z morske strani. Italija pa ima na Balkanu armado, proti kateri je Anglia brez moči, posebno od kar je Francija poražena.

Le s pomočjo Turčije bi Anglia bilo morda mogoče odbiti italijanski naval na grško celino.

Ampak Turčija, das vedno bolj v nevarnosti, si potihoma želi pozabiti svoje obljube Angliji in Grčiji ter ostati "neutralna", v upanju, da bi osišče milostno terji pustilo nedvigidnost.

Toda to se ne zgodi in turška vlada to ve.

Zanašanje na Rusijo

Očividno je, da bi šla Turčija v vojno na strani Anglike čim jo je Italija napovedala, kajti tako se je glasila pogodba, a vladava v Ankari se je bala, da bo Anglia v Sredozemlju ali pa doma kmalu tepena in tedaj bi se vsa jeza in sili osišča obrnila nanjo. Tega pa ni hotela rizikati, ali pa za napad na Grčijo. Enako bi ji Albanija lahko služila pot v Bolgarijo.

Grčija pod Italijo bi pomnilo silno ojačanje Italije v Sredozemskem morju, italijansko kontrolo nad Egejskim morjem in nad vhodom v dardansko ožino.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Pred in po volitvah

Ta številka Proletarca vsebuje povečini gradivo, tikajoče se sedanje volilne kampanje, ki bo končana prihodnji tork.

In potem?

S prihodnjim Proletarcem se prične v tem listu stvarna razprava o nalogah, ki cakajo NAS, in o položaju v delavskem gibanju, kakšen JE.

Sklenili smo ohraniti naš pokret, kar bo mogoče le, ako svoje sile združimo V TAK NAMEN.

Ker pa so razmere konfuzne in bo treba o njih že marsikaj dopovedovati, da jih bomo pravilno razumeli, bomo morali izvršiti tudi to nalog.

Predvsem se bo treba otresti iluzij, da nekaj obstoji, česar v resnicni ni, in se ob enem sprizniti z dejstvom, da je za skupno delo med nami neobhodno potreba tudi skupnost idej.

Napačno je, ako bi vsakdo le o sebi mislil, da je v pravem in o drugih, ki niso natancno njegovega mišljenja, pa da so na krivih potih.

Predno moremo med narod enotno, moramo biti na jasnom sami s seboj, ali smo enotni v načelih, ali smo za en in isti program in da li imamo ene in iste namene ter cilje.

Ko se v tem shranjujemo, bo vse drugo lahko in sodrug bo sodrugu res to za kar se nazivata in enako brat bratu.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah, za celo leto \$8.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka po polnoči za prihodljivo v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz
Business Manager..... Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager..... Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Kdo bo odločil izid volitev 5. novembra?

Zedinjene države so edina velika industrialna dežela na svetu, kjer ima ljudstvo še pravico menjati vlado s pomočjo splošne, enake in tajne volilne pravice. Druga bi bila Anglija, a je v nji kampanjski in volilni "luksus" vsled vojne začasno odpravljen. Morda ne samo začasno. Odvisno je, ali zmaga Anglija, ali osišče. Ako slednje, pada demokracija tudi v Angliji.

Nič se ne ve, kaj bo z volilno pravico in s civilnimi svobodičnimi čez nekaj mesecov, ali čez leto, ali dve leti v naši deželi. Tudi to je odvisno od marsišča.

Zavladanje fašizma nad Evropo bi imelo za Zed. države svoje posledice, ki ne bodo v korist demokracije. Tudi ako zmaga Anglija s podporo Zed. držav in drugih svojih prijateljev, ni to še nobeno jamstvo, da bo mogla na gospodarskih in političnih ruševinah Evrope takoj zgraditi kaj idealnega. Kajti kar bo zapatil hitlerizem, bo sovraštvo med ljudmi, želja po maščevanjih, srd, v katerem bodo oni, ki se jim je zgodila krivica, iskali kogar koli med pravimi ali nepravimi kriveci da jim poplačajo zob za zob.

Naša republika se ne ponaša zastonj, da je industrialno, agrikultурno in tudi politično (po moralnem vplivu) najmogočnejša država na svetu. Ni je dežele, ki tega dejstva ne bi upoštevala. Bodisi Japonska ali Sovjetska Unija. Italija ali Švedska, poražena Francija ali zasedena Norvežka, vse vedo, da močna industrialna in agrikulturna veličina Zed. držav pomeni sedaj in za bodočnost sveta po tej vojni nič koliko.

Vsed tega se za naš sedanji volilni boj zanima ves svet bolj kot se je leta 1916. Tudi takrat je bila Evropa v vojnem požaru. In enako kot danes je bila ta dežela v nevarnosti, da tudi njo objame.

Mednarodni problemi niso edini, ki jih imamo. Kajti na vselej veličini ameriškega bogastva so tu socialna vprašanja, s katerimi se ne bo moglo odlasati in čakati.

Ne delavci, ne farmarji, nimajo gospodarske sigurnosti. Clovečanski ponos stotisočev je dolgotrajna brezposelnost za zmerom uničila. Sedanja administracija je nekatere teh problemov otela iz krize le začasno, brezposelnim pa je oskrbela le zasilstvo preživljavanje. Poleg teh je mnogo takih, ki so vsled razmer, obupali in žive v bedi. Nibče jim ne nudi rešilne bilke toliko, da bi se mogli oteti na trdnata.

Vlada in kongres sta se v teh okoličinah zatekla k zadolževanju in končno vsled vnažnih in deloma tudi notranjih vzrokov v oboroževanje, kar pomeni nadaljne milijarde v višanju dolga.

V takih razmerah se vrši sedanji volilni boj, ki je ostrejši kakor je bil leta 1932 in veliko bolj ljut kot pred štirimi leti.

V glavnem ali navidezno je to borba med dvema kandidatoma za predsedniško službo. Eden jo ima osmo leto, pa jo želi se 4 leta. Drugi dokazuje, da je nam sedanji predsednik povzročil že dovolj polomljad in nastane katastrofa, če se mu službe podaljša preko drugega termina. A ob enem v isti senci obljublja ne samo ohraniti sprejete socialne reforme nego jih tudi izboljšati. Obljublja oborožiti deželo še bolj kakor jo skuša sedanji predsednik, a istočasno ohraniti mir s svetom.

Tekmc sedanjega gospodarja Bele hiše obljublja odpraviti brezposelnost. Kako? Pravi, da s pomočjo zaupanja privatne industrije, ki ga bo imela vanj. Vložila bo svoj kapital v novo produkcijo itd. A vse to so le besede v kampanji, na katere ne bo po 5. novembra nič več porajal, kakor ni za platformo, ki je bila pozabljena par dni po konvenciji.

Brezposelnost se lahko odpravi z mobiliziranjem par milijonov moških v armado, z mobiliziranjem drugih na prisilna dela za hrano, in pa z znižanjem življenskega standarda za ostale.

Ali pa se jo lahko odpravi s socialistično preuredbo ameriškega gospodarstva.

Okrog 80 milijonov ljudi v tej deželi bi lahko imelo po ustavu volilno pravico, ki pa je mnogokrat kršena. Približno 60 milijonov volilcev je kvalificiranih.

Ponekod jim je pravica glasovati po svoji vesti kršena. A v splošnem še velja staro pravilo, da lahko glasujejo socialistično, ako hočejo, komunistično, ali jih to bolj miska, ali pa se izrežejo, da naj ostane približno kot je.

Petdeset milijonov ljudi lahko 5. novembra odloči eno ali drugo. Kar si bo izvolilo, to bo imelo.

Nedoslednost "Tribune"

Cikaška Tribune je priobčila kartun, ki predstavlja Roosevelt, katerega je "draftala" demokratska stranka v tretji termin, nad njim pa "draftane" vojake, ki bodo glasovali proti njemu.

Tendenca kartuna je, da so vojaki na Roosevelta jezni, ker je za "draft", pa bodo glasovali za Willkieja. Ampak mani tudi on za konskripcijo? Pa še kako! Chicago Tribune to ve, a vseeno skuša neke čitatelje uveriti nasprotno in jih pridobiti za Willkieja. Kar se "drafta" tiče, ni med njima nobene razlike.

SEMEŠNIKI, KI BODO ODKLONILI "DRAFT"

Na sliki je skupina dijakov iz semenišča Union Theological Seminary, ki pravijo ne samo da ne bodo hoteli iti v armado, če bodo pozvani, nego se tudi pozivu na registriranje niso odzvali. Nekateri bogoslovci in drugi so odlokili registriranje tudi drugod. Nekaj se jih je registriralo pozneje in isjavili, da občalujejo, ker niso tega storili že na določeni dan.

KRALJI SAMEGA SEBE NIKOLI NE ZAPUSTE

Le prenogi ljudje po svetu so sedaj šele spoznali, kako slab je dinastija, ki je vladala Rumunija. Pa je notorična, korupcija in gnila že desetletja, toda ameriški, angleški, francoski in drugi buržavni časniki so poročali o njej le radi nasledje, he pa, da ji razmazajo tla.

Rumunska dinastija je bila na svoj način tako goljufiva in krividna, kakor španska in več ali manj se marsikatera druga.

Zamerila se je Hitlerju in Mussolini, pa je udarila nemška propaganda po nji, kakor da je odkrila čudo.

Vsek socialist, vsak liberalec, vsak drug raumen človek na svetu je vedel, da ni bil rumunski kralj Karl, ki je vsled nasprotovanju nemški invaziji moral iz dežele, nič prida. Niti ne večina njegove familije.

Njegova mati je guilka rumunske ljudstvo, ne mnogo manj njegov oče in tudi regenti so bili le intriganti ali pa njihova žoga in pomagali v izmogavjanju bedne raje.

Ako bi bila nemška vlada hotela, bi kralj ne smel iz Rumunije. Pa mu je z rumunsko vlado vred dopustila, da je odnesel kolikor največ je mogel in že pred tem se je založil v bankah v inozemstvu z velikimi vlogami, ki baje segajo v milijone dolarjev.

Selko je bil že v Španiji, so namignili vlasti v Madridu, da naj mu ne pusti naprej, ker bo najbrže Magda zahtevana nazaj v Rumunijo na obravnavo proti njiju.

V najvhajnejših dneh svoje kraljevine se je Karl s svojo staro ljublico Magdo Lupescu vred lahko otel in odpotoval. Pot ga je vodila skozi razne dežele, dokler se ni ustavil, ba je proti svoji volji, v Španiji.

Kako se bodo Nemci grel?

Nemški komisar za kurivo je oznanil, da bop rihodno zimo smela vsaka družina eno sobo zadostno greti.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čelo, da je Hitler dosegel nov triumf in Anglija pa nadaljni katastrofalni poraz. Stvari se v sedanji vojni zares čudno suče.

V Beogradu prične meseca novembra izhajati nov časopis v nemščini. Jugoslovanski ministri bodo iz njega sproti izvedeli, kako naj se ravna, da bo Nemčiji po godu. Kajti list bo glasilo nacijske Nemčije. Seveda neuradno, in vladu v Berlinu si bo lahko vsak čas umila roke, ako se bi jugoslovanski ministri kaj pritožili. Toda včas temu bo zanje ta list važnejši kakor pa katerikoli drugi v Jugoslaviji.

V CIO je Lewis zanesel, oster spor zaradi "politike". To ni zanj nič novega. Sporov je navajen in brez njih bi on ne more živeti. Skoda je le, ker trpe vsled tega posledice delavci, ki smatrajo, da so v unijah sebi v

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Premogovnik Blaine, kjer so zaposleni večinoma naši rojaki, je obratoval od 6. do 20. oktobra za one, ki še nakladajo premog z lopato, samo en dan. A še takrat ko gredo v rov, prav malo zaslužijo, ker so namesto enega trije v enem prostoru. Vsled tega so prizadeti delavci ob teh pičilih dohodkih v velikem pomankanju.

Oni, ki delajo z modernimi stroji, so bolj stalno zaposleni, a delo je takšno, da pomeni zanje pravo sužnost.

V nedeljo, dne 20. oktobra 1940, popoldne je imel klub št. 1 JSZ v dvorani Slovenske narodne podporne jednotne na 2657 So. Lawndale Ave. v Chicago svojo kampanjsko prireditve s kaj zanimivim vzporedom, v katerem naj izpregovorim nekaj besed v sledenih vrsticah.

Vzpored omenjene prireditve je bil razdeljen v dva dela z odmorom dvajsetih minut med njima. Sestajal je iz mesečnih točk, ker je pač moralno klubovo vodstvo misliti, da mikra različnost bolj kakor enotnost. In mislim, da se klub ni ušel, če je tako računal.

Prireditve je odpril Frank Zaitz s primernimi besedami ter med drugim omenil tudi to, da je posvečena spominu znamenitega delavskoga voditelja in velikega socialista Eugena V. Debsa, ki je dne 20. oktobra pred štirinajstimi leti umrl.

Prvi del tega vzporeda se je pričel z alegorijo "V zaklonu", ki bi naj nam pokazala, kako je, kadar se morajo ljudje skrati pred bombami po zakloniščih. Recitacija je bila dobra, ali slika vseeno ni napravila nikaknega vtisa na navzoče občinstvo in zdi se mi, da se ni posrečila. Svojega dobrega namena dosegla.

Za tem nam je naznani programni vodja Frank Zaitz, da imamo v svoji sredi mlade goste iz Cleveland, in sicer Jožefino Turk, suo Pakižev, Katařino Jurman, Zofijo Turkman, Franka Elersiča in Andreja Turkmana, ml. Ker je bilo med njimi tudi nekaj pevk in pevcev, sta nam eno slovensko pesem dobro zapela v duetu Zofija Turkman in Frank Elersič, a eno pa Jožefina Turk in Zofija Turkman. Oba dueta, ki ju spremljala na klavir Mary Owen, sta izvala v dvorani burno plaskanje.

Nato je imel prav poučen govor mladostni socialistični kandidat za illinoiskega guvernerja Arthur McDowell. V polnem govoru je razvijal svoje misli, nam razložil poljudno smotriti in cilje svoje stranke ter dejal, da so le socialistična načela resitev za pravo demokracijo in te deželi in drugod.

V sedmi programni točki vse je bil naznani programni vodja Frank S. Tauchar, ki je vzbudil dosti smeri na Jožefina Turk in Frank Elersiča.

V zaključek nam je mešani pevski zbor "Sava" pod vodstvom Jakobe Muhe prav dobro zapel par slovenskih pesmi.

Po programu se je razvila živahnava zabava s plesom. Udeležba je bila dobra, a bi bila lažna še boljša. — Z. N.

K vzporedu kampanjske prireditve kluba št. 1 JSZ

V nedeljo, dne 20. oktobra 1940, popoldne je imel klub št.

1 JSZ v dvorani Slovenske narodne podporne jednotne na 2657 So. Lawndale Ave. v Chicago svojo kampanjsko prireditve s kaj zanimivim vzporedom, v katerem naj izpregovorim nekaj besed v sledenih vrsticah.

Po odmoru se je pričel drugi del tega programa z angleško enodrsko "War Children" (Otroci vojne), ki jo je spisala Doroteja Sodnik. Igrali so jo prav dobro otroci iz otroškega krožka št. 26 Slovenske narodne podporne jednotne pod vodstvom J. Raka in S. Trojarja, in sicer Stanley Kužnik, Hilda Macerle, Silvia Trojar, Terezija Gasser, Vijoleta Jager, Edward Podbešek, Ivan Maček, Viljem Kovačič, Angelina Plut, Emil Kmetec, Roza Podbešek, Mira Andres in Vijoleta Klečka.

To je v srce segajoč prizor, ki govori s silno prepričevalnostjo proti vojnam ter v cepljaju mladim in starim črt do vojnih grozdejstev. Zato je pa bil tudi med vsemi točkami najučinkovitejši in bi se moral podajati širom po deželi dan za dan, teden za teden, mesec za mesecem in leta za letom, dokler bi ne mogla nobena reč več potegniti te dežele v vojno klanjanje in uničevanje.

Za tem nam je naznani programni vodja Frank Zaitz, da imamo v svoji sredi mlade goste iz Cleveland, in sicer Jožefino Turk, suo Pakižev, Katařino Jurman, Zofijo Turkman, Franka Elersiča in Andreja Turkmana, ml. Ker je bilo med njimi tudi nekaj pevk in pevcev, sta nam eno slovensko pesem dobro zapela v duetu Zofija Turkman in Frank Elersič, a eno pa Jožefina Turk in Zofija Turkman. Oba dueta, ki ju spremljala na klavir Mary Owen, sta izvala v dvorani burno plaskanje.

Nato je imel prav poučen govor mladostni socialistični kandidat za illinoiskega guvernerja Arthur McDowell. V polnem govoru je razvijal svoje misli, nam razložil poljudno smotriti in cilje svoje stranke ter dejal, da so le socialistična načela resitev za pravo demokracijo in te deželi in drugod.

V zaključek nam je mešani pevski zbor "Sava" pod vodstvom Jakobe Muhe prav dobro zapel par slovenskih pesmi.

Po programu se je razvila živahnava zabava s plesom. Udeležba je bila dobra, a bi bila lažna še boljša. — Z. N.

Tole mi ne gre v glavo?

Earl Browder, fašistični kandidatični urednik in duhovnik Rev. James M. Gillis, voditelj CIO John L. Lewis, voditelj

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

IVAN VUK:

PO VALOVIH DONAVE ŠIROKE...

Beležke iz popotnega dnevnika.

(Naduljevanje)

Spremljevalec je pogledal na obalo in rekel:

"Da, Požarevac. A predaleč je, da bi ga videli. V 17. stoletju sole postaja znan. Pravljica pravi, da je Zmaj, despot Vuk, skupno z enim od bratov Jakšičev udaril na Turke in jim oplenil grad Kulic. Udaril je na Smederevo, a ga ni mogel vzeeti. Ni bilo dolgo, pa je znameniti turški junak Ali-beg oplenil despotove dvore v Slankamenu, ko despot nih bil doma. Ko je despot za to zvedel, je šel za Ali-begom in ga tam, pri Tulbi, mimo katere smo prej pluli, ranil in boju. Ali-beg je pobegnil v neko vas in se tam skrili. Vaščani ga niso upali izdati, a jezen despot je pobil 70 kmetov, da so ostale same vdevi. In tej vasi se še danes pravi: Vdovice. Vendar Zmaj, despot Vuk je našel Ali-bega in ga zopet ranil. Ali-beg je pobegnil čez Moravo in se skril v neko trsje, v katerega ni mogel nih. Zato je despot Vuk zagal to trstje, da je Ali-beg zgorel. In ta kraj je vsled tega požara dobil ime: Požarevac."

Parobrod zavriska. Kolesa se vrte počasi. Sirena dvakrat kratko z ukazuječim krikom ukaže: "Dovolj!" Parobrod plava tik k obrežju. Na obrežju ljudje. Mahajo, pozdravljajo. Mi odzdravljamo, mahamo. Godba igra veselo pesem. Pa se kolesa zopet zasučejo hitreje. Parobrod se oddaljuje od obrežja. Ponezdaj je Novo Gradišče, nedanji rimski: Punicum, in hitdalje po Donavi — med dvema državama: Jugoslavijo in Rumenijo.

Iz Gradišča se naglo približujemo najbolj zanimivemu in najlepšemu delu Donave — predčudnemu Džerdapskemu klanču ali prelazu. Ta vodni prelaz ali klanec, Džerdap, kakor ga imenujemo v teh krajih, ali takozvana "Zelezna vrata", pod katerim imenom je poznan po celem svetu, je največji rečni prelaz v Evropi.

Dasi so vroči žarki junijskega solnca žgali v pečini je bil zrak ohljen od vetrice, ki se vedno čuti na površini Donave, se je lahko na krovu opazovalo gozdne višine Karpatov in valovito, peščeno obalo, v radovednem pričakovanju vhoda v klanec.

NOMINIRANJE KANDIDATOV V ODBOR J. S. Z. IN PROSVETNE MATICE

S 1. novembrom se prične v klubih JSZ nominiranje kandidatov v novi odbor JSZ in Prosvetne matice.

V ta namen so dobili od tajnika sledeče pismo obvestilo: KLUBOM IN CLANSTVU JSZ:

Načrt za reorganizacijo JSZ, ki je bil sprejet na XII. rednem zboru in nato s splošnim glasovanjem, določa tudi novo obliko odbora Zvezne in Prosvetne matice.

S 1. novembrom se prične nominiranje kandidatov in konča z zadnjim dnem v novembru. V vsakem klubu naj se člani o tem posvetujejo in nominirajo toliko kandidatov, kolikor jih člani že imenovati. Potrebno je le, da se nominira take, o katerih predlagalci smatrajo, da bodo nominacijo sprejeli in pa da so AKTIVNI in ZMOŽNI urada, v katerega jih žele izvoliti.

Odbor JSZ bo po novih pravilih sledič sestavljen:

Eksekutiva (vsi v Chicagu ali bližnji okolici) 5 članov.

Nadzorni odbor (vsi člani morajo biti iz čikaškega okrožja) 3 člani.

Sršni odbor JSZ (vsi morajo biti IZVEN čikaškega okrožja) 5 članov.

Prosvetna matica (izvoli se tri izmed članov v čikaškem okrožju in dva iz drugih krajev) 5 članov.

Glavni tajnik JSZ in Prosvetne matic.

Običaj v naši Zvezji je, da vsak klub nominira v ta urad ne več kot enega kandidata. Torej nominirajte poleg drugih tudi kandidata za tajniški urad.

Vsi člani iz čikaškega okrožja, ki bodo izvoljeni v odbore, se bodo morali udeleževati rednih in izrednih sej. Redna se vrši vsak mesec ena.

Zunanji člani odbora se udeležejo le letne seje, med letom pa glasujejo o važnih predlogih pismeno.

Glasovnica bo sestavljena v smislu gornjega reda.

Glede volitev pridejo nadaljnja pojasnila pozneje. Za sej je važno le, da nominirate kandidate in sporočite njihove imena ne kasneje kot do 5. decembra.

Za tajništvo JSZ in PM,

CHARLES POGORELEC.

NEMCI V JUŽNI AMERIKI

O konferenci Prosvetne matice v Kenmoreu, O.

Cleveland, O. — Konferanca JSZ in Prosvetne matice, ki smo jo imeli 20. oktobra v naselbini Kenmore pri Akronu, je še precej dobro uspela. Udeležilo se je je 18 zastopnikov in zastopnik. Sejo je otvoril podpisani ob 10:30 dop. Za predsednika je bil izvoljen Milan Medvešek, za zapisnikarja pa Ivan Jontec.

Preccej društvo ni poslalo zastopnikov. Vzrok bodo menda finance, ali pa možnost, da vabila niso pravočasno prejete.

V raznih točkah se je sekala razprava okrog vprašanja, kako pojačati naše gibanje, razširiti Proletarca, razpečati čim več izvodov Družinskega kaledarja in pa Majskega glasa prihodnje leto.

Skljenjeno je bilo tudi, da se prirejajo predavanja. Gledate datumov in predavateljev naj društva stvar aranžirajo sodelovanjem tajnika Konference.

Ponovno se je nam prijavni Kenmorčani pripravili dobro kosilo, za kar gre hvala s. Maks Kotniku, soprog in kuharicom Mrs. Bolhi in Kotnikovi.

V podporo Proletarcu se je na seji nabralo \$5.20. Po obedu smo še nekoliko pokramljali s sodržini prijatelji, nato pa odšli v Barberton v dvorano društva Domovina, da smo znancem še tam segli v roke.

Tako je minil dan in vrnili smo se nazaj v Cleveland.

Prihodnja konferenca se bo vrnila v prostorih soc. kluba št. 27 v SND na St. Clair Ave. v Clevelandu.

John Krebel, tajnik.

Težovne in dobre strani naše agitacije

"Vidite, Tea," je rekel njen spremljevalec in jo prijel za roko. "Slišali ste že gotovo o nevarnostih in strahotah džerdapskega klanca. Odtod, morda, je tista sreča stiskajoča kamena stopnjišča . . .

Cudovite misli in občutki so se me počaščili, ko sem tako plul s parnikom v to žrelo "Zelezni vrat", in bilo mi je, kakor da stopam v deželo skrivnosti in sile. In kakor meni, je bilo tudi mojim sopotnikom, zakaj obrazi so govorili, kar so čutili v prahu.

Ko smo pripluli mimo otoka Moldava, se nam je odprl razgled na izredno lepoto donavske obale. Veličastna slika vhoda v "Zelezna vrata", v Džerdapski klanec je kakor slika lika, ki postaja vedno ožji ter takoj prepusta ogromno maso vode skozi dolgo in čudovito ozino, skozi nenavadni predor gorostasnih skravn.

"Cudovite misli in občutki so se me počaščili, ko sem tako plul s parnikom v to žrelo "Zelezni vrat", in bilo mi je, kakor da stopam v deželo skrivnosti in sile. In kakor meni, je bilo tudi mojim sopotnikom, zakaj obrazi so govorili, kar so čutili v prahu.

"Kakor dva ogromna orjaka, ki objemata lepo, veličasto, nežensko," je rekel Zdravko.

Na lev obali je slikovit kraj Koronini, a nad njim, na visokem bregu, ostanki madjarskega gradu Laslovra. Stenska, jugoslovanska — desna — obala je ozajšana s kučnimi stolpi in zidovi od ene najlepših srednjeevropskih razvalin, z gradom Golubcem. A sredi Donave, kakor kakšna zlomljena piramida, se dviga stena Baba-kaj.

To je žrelo prelaza, žrelo Zelenih vrat.

Ko priplavamo do tega mesta, se mi zdi, da sem na drugi reki, ne na Donavi. Do sedaj tiha, mirna, prostrana, kakor nekako morje, z ravno površino na nizko obalo ali z majhnimi, lepimi hribčki, a sedaj? Sedaj se tako stiska, izgublja v vijugah skozi visoke planinske klance, da se zdi, kakor da bo rezlegajo glasbeni zvoki, tihaj pesem kerubinov . . . Za trenutek se nam pa zopet zdi, da smo pred nekakim čarovnim gradom, v katerem ne žije ljudje, v katerem praznujejo duhovi svoj divji pir! Nepoznan nam je, vendar se nam ustvarja v očeh nekaka jasna slika, njegov nenenavadni lik. Tam je naša negotovost, ne vemo, kam dalje, ne vemo, kako pogledati, kaj nas čaka, dobro ali hudo, uživanje ali trpljenje, a vendar nas vkljub temu vleče in mami k temu gradu in roke so se nam nehoti dvignile, da bi se prekrizali pred negotovostjo, v katero stopamo.

"Da," je dahnila Tea, in tudi mi vsi smo čutili vse tisto. Zdene nam je zares, da se približujemo nekakšni orjaški cerkvi z ogromnimi stebri in z veličastnimi svodi, iz katere se razlegajo glasbeni zvoki, tihaj pesem kerubinov . . . Za trenutek se nam pa zopet zdi, da smo pred nekakim čarovnim gradom, v katerem ne žije ljudje, v katerem praznujejo duhovi svoj divji pir! Nepoznan nam je, vendar se nam ustvarja v očeh nekaka jasna slika, njegov nenenavadni lik. Tam je naša negotovost, ne vemo, kam dalje, ne vemo, kako pogledati, kaj nas čaka, dobro ali hudo, uživanje ali trpljenje, a vendar nas vkljub temu vleče in mami k temu gradu in roke so se nam nehoti dvignile, da bi se prekrizali pred negotovostjo, v katero stopamo.

"Da," je dahnila Tea, in tudi mi vsi smo čutili vse tisto. Zdene nam je zares, da se približujemo nekakšni orjaški cerkvi z ogromnimi stebri in z veličastnimi svodi, iz katere se razlegajo glasbeni zvoki, tihaj pesem kerubinov . . . Za trenutek se nam pa zopet zdi, da smo pred nekakim čarovnim gradom, v katerem ne žije ljudje, v katerem praznujejo duhovi svoj divji pir! Nepoznan nam je, vendar se nam ustvarja v očeh nekaka jasna slika, njegov nenenavadni lik. Tam je naša negotovost, ne vemo, kam dalje, ne vemo, kako pogledati, kaj nas čaka, dobro ali hudo, uživanje ali trpljenje, a vendar nas vkljub temu vleče in mami k temu gradu in roke so se nam nehoti dvignile, da bi se prekrizali pred negotovostjo, v katero stopamo.

"Gospoda," je rekel Tein spremljevalec in poseben smehljaj mu je igral v očeh. "Popotnik, ki plove prvič skozi Zeleni vrata, mora biti krščen z vodo in Donave. Posebno dame."

"Zakaj," je vprašala gospa Marija.

"Zato, da bog Donave nima moči do nje."

"In če se ne da krstiti?"

"Pravijo, da jo duhovi Zelenih vrat krste sami."

"Oh," je rekla gospa Marija in zasukala oči kakor da jo je strašno strah. "In jaz, zdaj potujem prvič skozi Zeleni vrata."

"Hajd, da vas krstim," je rekel Zdravko.

"Zakaj baš vi," je odprla široko oči gospa Marija in hudočustvenost je bila v njih.

(Dalje prihodnjic.)

Pridobite prijatelja, da se naroči na Proletarca.

drugom, je segel v žep in prispeval dolar.

Na slične ugovore sem naredila, ko sem nekemu mlademu rojaku ponujala vstopnico na prireditve. "Kaj boste vi! To je komaj kaplja v morje," itd.

Nisem soglašala. Tudi majhen narod lahko s prireditvami in agitacijo veliko stor, sem ugovarjala. Saj smo mi — naš klub — ki smo le en del, izvršili že veliko koristnega dela. Kaj pa nadalje drugi klub, društva, unije in posamezniki! Vsi pomagajo.

Isto je s časopisi. Imamo jih in brez njih ne bi bilo delavsko razpravljanje. Slišala sem dostikrat, kako je znal navduševati ljudi v časopisih in na shodih E. V. Debs. Tako delajo za njim vsak po svojih močeh drugi.

Socialisti so oglašali svoj program, iz katerega so po drobnih zajemah tudi nasprotne stranke in sedaj new deal. Ta je bilo sprejet precej za konkov.

Predsednik Roosevelt je uveljavil zahteve, o katerih vemo, da so jih socialisti imeli v svojem programu od početka. Te so med drugimi brezposelnostna zavarovalnina, starostna pokojnina, zakon o maksimalnem delavniku in minimalnih plačah, postava za ščitenje unije itd.

Vse to je bil socialističen program. Karkoli so od tega uvedle druge stranke, so delavcem olajšale življenske razmere in socialisti so lahkovo ponosni, da se uveljavljajo njihove zahteve čeprav nimajo večine.

Prihodnja konferenca se bo vrnila v prostorih soc. kluba št. 27 v SND na St. Clair Ave. v Clevelandu.

Kristina Turpin.

Spominska razstava Peruških slik

Cleveland, O. — Direktorji SND so se kot prijatelji in v poslovanju do pokojnega H. G. Peruša odločili prirediti razstavo njegovih slik, ki so sedaj v posesti umetnikov vede. Imeli so sejo, na kateri so si razdelili razne naloge in odboje v svrhu omogočenja te spominske razstave. Pričela se bo 27. novembra ob 7. zvečer in bo končala 27. novembra v prid kampanje soc. stranke; precej so zbrane tudi druge sodelujoče.

Zato prireditve sem prodala precej vstopnic, med udeleženci pa so nabrala lepo vsoto prispevkov v prid kampanje soc. stranke; precej so zbrane tudi druge sodelujoče.

Kdor je aktiven, lahko razume in verjame, da so pri tem delu težave in večkrat je treba požirati očitke. Tako mi je nekdo na moje vprašanje za pristojnega prispevka odgovoril, "kaj pa zbirate za soc. stranko, da se je odglasovalo, da postane JSZ samostojna!"

Odvrnila sem mu, da to ne pomeni prenehanje njenih aktivnosti, kar priča ta prireditve. Tudi sem rekla, da ni JSZ predrugačila prav nič svojih načel in programa.

Vsakdan je lahkobral v Proletarcu, da bo reorganizirana Jugoslovanska soc. zveza delovala z vso močjo naprej na temelju svojega programa po socialističnih potih na kulturnem, političnem in zadružnem području.

Pokojni Perušek je s svojimi krasnimi slikami obogatil našo

udeležbo. Takih je stotisoč.

Največji odstotek glasov je oddan v nekaterih južnih državah, prvič, ker se v njih naprej ve, da zmagovali demokrati, in pa vsled diskriminacije proti zamorcem. Ponekod mora volilec plačati še poseben davek, ako hoče volino pravico, kar ima za posledico, da se je revne ne poslužujejo.

Zvišanje mezde

• KRITIČNA MNENJA, POREČILA IN RAZPRAVE •

KOMENTARJI

Kampanja. — Še nikoli ni bilo ozračje toliko napolnjeno z govorom kakor je sedaj. Odpreš radio, pa ti zabri na ušesa "political talk". Poskusil z ene postaje na drugo in na vsaki kdo kaj obljublja in apelira na volilce, katerim bi rad služil "z vsemi svojimi zmožnostmi". Naravna prejemnik na takoj večjo radio-postajo, pa ti zadoni iz ne Roosevelt glas, ali Willkiev, ali glas predsednika AFL, in oglašal se je tudi John L. Lewis. Porečajo, da je Lewis plačal radijskemu omrežju za tisti čas \$60,000. Oziroma plačala je blagajna CIO. Še sedem dni in po zračnih valovih se bodo spet podili oglasovalci, ki so morali zaradi volilnega boja v veliki meri utišniti in prepustiti prostor onim, ki ponujajo zastonj veliko več kakor pa oglasovalci za denar.

Nemčija je privolila besedo o vprašanju ureditve plovbe po Donavi tudi Rusiji. Sklical je konferenco v ta namen v Buka-reštu ter povabil Italijo, Madžarsko, Rusijo in Rumunijo, da naj posljejo zastopnike. Kaj pa Bolgarija in posebno Jugoslavijo, mar se teh dveh Donava nič ne tiče? Če je kdo neupravičeno zraven v svrhu odločanja, kako se uredi plovba po Donavi, je to Italija. Značilno je, da izmed povabljenih dežel kontrolira Nemčija vse razen Rumunije.

"Am. Slovenec" meni, da se slovenski katoličani vse prema-lo brigajo za boj proti "brezverskemu" tisku. Navdušuje jih za večjo ognjevitost s sledečim člankom:

V St. Louiski nadikofiji je Zvezdrstev Najav. Imena začela z obsežno kampanjo proti slabemu in umazanemu tisku. Po vsehi delijo posebne karte in liste, na katerih se stranke podpisujejo in zaverevajo, da se bodo vadržali pred kupovanjem slabeke in umazanega berila, ki ga prinašajo razni magazini, razne knjige in razni listi. Akcija je vredna odobravanja in vse podpore. Za katoličane je to prijetna naloga, saj je vendar misijonskega značaja. Zelo namestu bi bilo, da se tudi med slovenskimi katoličnimi začela podobna akcija. Protivverski tisk je največji uničevalci vere med nami. Pa vključno po katoličkih slovenskih domovih je najti toliko protivverskih in brezverskih listov. Zakaj? Zato, ker smo brezbrizni, pa ker bi mnogi radili tu in tam. V tem je vsa kriva. Dokler bomo brezbrizni, ne bo bolj. Kad然 bomo katoličani postali bolj zavedni in bolj odločni, tedaj po naših katoličkih domovih ne bo protivverskih listov.

Ako bo "Slovenčeva" akcija šla še dalj kot dosedaj, ko je že itak zelo agresivna, bomo videli iti od hiše do hiše katolične može in žene s polami, na kate-

rih bo vernik pod prisego izjavil, da ne bo takih in takih slovenskih listov nikoli več pogledal. In da bo še bolj veljavno, naj vodijo taki križarji s sabo še javne notarje, tako da bodo lahko vzelci od vsakega božjo in posvetno prisojno.

Socialisti ne učimo, da naj delaveci našega prepričanja čitajo edino socialistične liste in samo socialistično literaturo. Mi smo za svobodo tiska. Nai ljudje čitajo, veliko čitajo liste nasprotnih si nazorov, da slišijo več kot samo en zvon, in se uči misli, kdo je v pravem, namesto, da bi slepo sledili takemu tisku, ki je ves urejevan po enem kopiju in ves "enakega mnenja" kot na pr. v Nemčiji in Italiji. Katoliška akcija v tej deželi se s kampanjo, kakor jo je podvzela v St. Louisu in že večkrat prej v raznih krajev, enako prizadeva primorati verneči čitati samo kar jin ona odobri. Sirjenju izobrazbe je tak način v velike oviro. Am-pak cerkvi pač ni za širjenje kulture in znanja.

Vedeti je boljše, kakor pa preveriti. Prepričati se je pametnejše kakor pa verjeti.

HBZ, ki vodi kampanjo za pridobivanje novih članov in posamezne kartice, na katerih se stranke podpisujejo in zaverevajo,

ki je fašistična, nazaj. Nji preti z obesbo, ker je zapravljala ljudski denar in ker je židki-nja. Veliko bogastva je vzel s seboj. A vsega ni mogla. Iz Buka-rešta so poročali, da je pustila v svoji vili, v kateri je zahajal k njui vasovat Karol, 375 steklenic šampanje zakopanega v kleti, veliko dragega nakita in oblek ter fino hišno opremo. Nekaj te robe je skrila pri bratih. Tisto vido sedaj kažejo radovednežem proti vstopnini. Boje prihaja v njo več obiskovalcev kakor v muzeje. Magdini bratje, katerim se je tudi dobro godilo, so v jeni. Za dinastijo in njene prijatelje so bile to velike sprememb. Ljudstvu pa se je godila krvica pod Karлом in se mu sedaj, ko je postal vrhovni zavodnik nad Rumunijo Hitler.

Naprek, ki je izhajal v Clevelandu, se je nekam preselil, od kjer ga ni na izpregled že priljeno tednov.

J. M. Trunk še sanjari o pan-slavizmu. Rad bi nekaj izlučil iz Rusije česar v nji ni, jamra in tarna, a končno le izreče svoj vero, da slavonstvo je, da je že kaj pomenilo in veruje, da se spet dogodi. "Vsakod ima svoje veselje," pravijo modri ljudje.

Z zmerjanjem, ki stopa znotrja v modo v slovenskem časopisu v Ameriki, se nič ne dopove in nikogar ne prepiča. Edina posledica je, da se vzruje duhovne še bolj razdraži.

Politični oglasi so stvar, v katerih list priporoča za denar tudi take kandidate, katere v stalnih kolonah napada. Na primer, demokratski listi hvalijo za denar Willkieja, in republikanski Roosevelt. Proletarci so bili te vrste oglasi spet ponjeni, kakor v prejšnjih volilnih bojih, a jih je odklonil, kakor je njegova tradicija od početka.

Slovenske župnije se letos tako pohvalijo z uspehi, kar je za napredno delavstvo slabo znamenje. V Milwaukeeju je včas slavenske župnije le životaria. A sedaj se vse tri hvalijo, da niso imeli še nikdar toliko obiskovalcev v službi božji, kakor sedaj. Z napredovanjem se ponašajo vse župnije v Clevelandu. Ena je dogradila nedavno novo cerkev. Pohvali se Barberton, čezdalje bolj tudi Waukegan, Pueblo, itd., da so skofje kar veseli. Lemont ima novo semenišče, ki stane kakih \$100,000, ako ne več, šolske sestre v Lemontu tudi delujejo za izboljšave, in tako bi lahko nastavili od naselbine do naselbine. Kaj, če bi se slovenski socialisti in somišljeniki v Chicagu, Milwaukeeju, Waukeganu, Clevelandu itd., enkrat domenili, kako ustaviti tok, ki vodi v načadnjaštvo. To bo pametnejše kot pa ustvarjati med sabo mrzje zaradi stvari ki jih nismo kriv, nad katerimi nimamo nikakršnje vpliva, in ki se ne tiče naših nalog.

Države, v katerih bosta na glasovnici Thomas in Krueger

Kampanjski biro soc. stranke je zadnji teden objavil imena 29. držav, v katerih bosta na glasovnici tudi Thomas in Krueger. Te so: Alabama, Arkansas, California, Colorado, Delaware, Idaho, Indiana, Kansas, Kentucky, Maryland, Massachusetts Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, New Jersey, New Mexico, New York, North Dakota, Pennsylvania, Texas, Tennessee, Virginia, Washington, Utah, Wisconsin in Wyoming.

Pred 4. leti je bila socialistična postavka na glasovnici v 36. državah. V tistih, kjer je dovoljeno volilcu upisavati imena, stranka apelira, da naj socialisti in somišljeniki ime Thomasa in Kruegerja napišo na glasovnico. Kampanjo za vpisovanje vodi soc. stranka posebno v Ohiu in v osmih drugih državah, v katerih na glasovnicah ne bo označena.

Nemški diplomati v Moskvi pa so Molotovu sporočili, da vladci v Berlinu ni prijetno gledati, kako Rusija trebi nemško kulturo v baltiških deželah. Ker simpatizira z baltiškimi

S seje kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Na seji kluba št. 1 JSZ v petek 25. oktobra sta bila izvoljena za zastopnica na konferenco 3. nov. v Waukeganu Fred A. Vider in Kristina Turpin, pevski zbor Sava pa je izvolil za zastopnico Alice Artach.

Ker se zapisnikar John Sprohar vsled nočnega dela ne more udeleževati sej, je sporočil, da naj se izvoli drugega na njegovo mesto. Ta urad je sprejela.

Predsednik "Save", Frank Udovich je izjavil, da ne namerica biti več član kluba, zato po pravilih ne more biti več predsednik zborov. Na njegovo mesto je bil izvoljen John Rak.

Tajnik Pogorelec je poročal, da bo prebitek prireditve dne 20. oktobra znašal, ko bodo vse vstopnice, ki so bile v predprodaji, poravnane, znašal okrog \$100.

Dalje je poročal, da je bilo nabranlo na tej prireditvi v kampanjski sklad soc. stranke \$55.31. Vsota je bila takoj poslana na pristojno mesto. (Izkaz prispevkov je v tej številki.)

Ko je bil dnevni red končan, se je pričela razprava o sedanji volilni borbi. Kratik uvodni pregled je napravil Fr. Zaitz. Nato so govorili Garden, Vider, Bizjak, Udrovič in drugi. Poleg tega, predno se je pričela naša seja, je govoril po radijskem omrežju John L. Lewis, ki je lomastil po Rooseveltu in indorsiral Willkieja. Naravno, da je bil potem radi tega tudi Lewis predmet naše razprave.

P. O.

Glede cene Ameriškega družinskega koledarja

John Teran, Ely, Min., se je oglašil k predlogu za zvišanje cene našemu koledarju s 75c na \$1. Pravi, da ko je to nekaterim omenil, so rekli, če mislimo iti "rakov pot". Zvišanje cen ni "rakov pot", ampak posledica razmer. Dalje John omenja, da ko smo nekdo izdali koledar z mehkimi in s trdimi platnicami, je naročil vsakih po okrog 50 izvodov in vse zlahka razprodal. Naj bo tu pojasnjeno, da platnice so v primeri z drugim pri našem koledarju malenkosten strošek. Le kak nikel bi prihranili pri vsakem izvodu, če bi ga ne vezali v platin. Toda kar je treba pomisliti, je, da je to knjiga, v kateri je v naših okolčinah vsako leto bogastvo vsebine, dalje, da je treba vse to urediti in postaviti, za ilustriranje pa naročiti klišje. Kakorkoli se trudimo dobiti čimveč sodelovanja brez plačno, stroški v tiskarni in drugi so vendarje. In verjeme ali ne, da v angleščini ne dobite za denar take nove knjige, niti za poldrug dolar ne, dasi imajo v primeri z našim ogromen trgov. Mi moremo razprodati le po nekaj tisoč izvodov, a še to le z dobrohotnim sodelovanjem ljudi, ki pišejo, razpečavajo in priporočajo koledar, ali pa oglašajo v njemu. Ako ne bi imeli sotrudnikov, ki delajo včinoma popolnoma zastonj, kakor pa bi mogli izdajati knjigo, ki je v ponos ameriškim Slovencem?

John Teran vse to razume. Stori kolikor more pri nabiranju oglašav in pri razpečavanju knjige in to dela tudi letos včil temu, da je slabega zdravja.

DR. ANTON KOROŠEC IN MIHA KREK GLAVNA ZAGOVORNIKA PRIJATELJSTVA Z NEMČIJO IN ITALIJO

Jugoslavija je bila od ustanovitve pa do umora kralja Aleksandra v Marsellesu na Francijo kako navezana. In tudi je nekaj časa pozneje, dokler niso začeli v Beogradu sumiti, da moč Francije pada sorazmerno z jačanjem Hitlerjeve Nemčije.

Francosko je nadomestila nemčino v vseh višjih solah v Jugoslaviji. Vlada je negovala v svoji propagandi med ljudstvom čimveč naklonjenost do francoske republike, "ki je začitnica karadžorjeve monarhije". Med tem je fašistični Italiji in Nemčiji rastel greben.

Ko je Nemčija navila na Poljsko in jo razbila v mesecu dni vojne, in ko Francija ni mogla pokazati na bojišču nobenega uspeha, so v Beogradu dokraj spoznali, da bo potrebna nova orientacija. Regent knez Pavle je bil "povabljen" v Rim na pomenke s kraljem, z Mussolinijem in njegovim ministrom Cianom.

Nato je Pavle izvršil enak obisk k Hitlerju v Berlin. Ob misiji je časopis v Jugoslaviji razglasilo za velik diplomatičen uspeh kneza Pavla in njegove vlade, kajti Hitler in Mussolini sta Jugoslavijo in posebno Slovenceje to razvesello. Kajti vedeli so, da jih Francija ne more braniti, torej je Beogradu in ljudstvu Jugoslavije tako zagotovil dobro došlo.

DR. MIHA KREK

A vojna se nadaljuje. Dežela za deželo je prišla pod Hitlerjevo peto in končno je bila iz Francije do kraja poražena. Hitler in Mussolini sta dobila s tem prost pot na Balkan. Lotila sta se najprvo Rumunije. Kakien je njen konec, je znano. Jugoslavija je čezdajo bolj uprežena garati za "nemški živiljeni prostor". Dasi njenemu ljudstvu živil zelo primanjkuje, si jih mora do skrajnosti pritrugati, da je vlad močno posiljati Nemčiji tolikine kolikor dolga trgovska "pogoda", ali po domače, kolikor so nemike zahteve, ki so seveda čezdajo večje.

Ob enem je nemška trgovska komisija začela vlad v Beogradu namigavati, naj se ne peča s industrializacijo, nego goji le agrikulturo. Živila bi bila v Nemčijo, slednja pa bo skrbela, da kmetije v Jugoslaviji dobre dovolj pliegov in drugih industrijskih produktov.

Jugoslavija je izdala za razvoj svoje industrije ogromno, pa ji ne more vse pogoniti sedaj s svojimi delavci na kmetiji, na katerih v sedanjih razmerah ni dovolj kruha za vse.

Tako se je pripritol, da je smagala v minulem poletju tista struja, ki je zagovarjala sporazum z Rusijo in če močno, da je pridobi za začitnico Jugoslavije proti načanom Nemčiji in Italiji.

Ten tendencija je od vsega začetka najbolj nasprotoval dr. Korošec, ki je imel v vladu že razne porfelje in je bil do sprave med Srbji in Hrvati tudi podpredsednik vlade. V službi notranjega ministra je bila podložna Korošecu policija, cenzori, bani, župani itd., ki so večinoma imenovani. Dr. Korošec je že star in se na sejih silno vrzuja. A svoji službi ima vsekoži dobrega pomočnika v osebi dr. Miha Kreka, ki je drugi najjačji klerikalni voditelj v Sloveniji. Tudi on je imel v ministerstvu že razne listnice. Po zadnjem preuredbi vlade je postal dr. Korošec prosvetni minister in dr. Krek pa je portfelj izgubil, a v vladu je ostal kot minister brez listnice. To je, ostal je član vlade, ne da bi načeljeval kakemu njenemu oddelku.

Misija z Rusijo se ni posrečila. Ko je vlad v Beogradu uvidela, kaj se dogaja z Rumunijo, je premier Dragiša Cvetković še upal na ves glas izjaviti, da se Jugoslavija brnila do skrajnosti. Toda vnosni minister Cincar Marković ni smatral, da bi junatske besede kaj zaglele, pa je s pomočjo svoje in Koroševe-Kreke struje sklenil z Nemčijo "novog trgovske pogodbo", ki je ne samo trgovska zveza, nego tudi politična, kakor je sam pojasnil.

Dr. Korošec je smrtni sovražnik komunistov in valed tega je nasprotoval tudi Rusiji. A ne le to, nego tudi če ne bi bila boljevščika, je pa pravoslavna, Korošec pa je katolički duhovnik. Enako sovraži tudi socialiste, kateri so v Sloveniji z vodstvom unij in Delavske zbornice siloma odstavili. V svojih govorih pravi, da ni med komunisti in socialisti nobene razlike.

Dati so Nemci in Italijani obnašajo napram Slovencem očitno in izvorno, in četudi dr. Korošec in Krek vesta, da preti Slovencem kot narodu in Jugoslaviji kot državi od Italije in Nemčije največja nevarnost, je njegova taktika gojitev prijateljstva do oba.

Naj bo še omenjeno, da je on vedno mrzil Francijo, ker je to smrtena država framasonstva, socializma in komunizma, dočim smatra Italijo za trdnjava katoličanstva. Sicer ve, da Hitler s katoličani ne postope kakor da ih ljubi, nego nasprotov, pa pravi, da će se je katoličanom v Jugoslaviji odločiti ali s Hitlerjem, ali z ruskih boljevščika, tedaj vsekakor raje s Hitlerjem.

Tega sicer ne trdi z ravno stemi besedami, a vsa njegova politika to dokazuje.

Tako je s posamezniki kakor z narodi: tisti, ki o drugih najmanj vedo, sebe najvišje cenijo. — Colton.

Svet je ogromna knjiga, v kateri tisti, ki ne gredo nikdar z doma, preberajo samo en list. — Augustine.

Komur koli se mudri, s tem le dokazuje, da je stvar, radi katerje se žuri, prevelika zanjo. — Chesterfield.

ZA LICE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET CLANOV(IC) JE TREBA Z

JSF Referendum Completed

Results of the JSF referendum which came to a close on October 12th, show 222 votes cast in favor of accepting the Federation's reorganization plan, and 118 against. All but two of the Federation's Branches sent in their vote, while only two members-at-large abstained from voting.

The plan for reorganizing the Yugoslav Socialist Federation now stands accepted by both the Twelfth Regular Convention and the general membership through referendum. Democratically conducted, in the fullest sense of fair and equal treatment of all members, the referendum indicates that about two thirds of all members who voted on the issue favor the plan.

The three-month period allotted by the Convention for discussion and voting was strictly adhered to. Columns of Proletarec were open to all members and both sides of the issue were freely discussed by all who wished to speak on the proposed reorganization.

Acceptance of the plan is not without obligations which every member will have to shoulder. New work and new duties are before us. They must be fulfilled if our movement is to be revived along lines outlined in the reorganizational plan. Old, established, but inactive Branches will have to be enlivened again and new ones organized. A concerted drive for members-at-large, who are to be accepted into the Federation on a flat membership rate basis of one dollar per year, will have to be undertaken. Reorganization will get underway immediately after the Presidential election and its campaign hullabaloo blows over.

Item number 1 on the list will be our own election involving the offices of Executive Board members and national secretary. During the month of November Branches will nominate candidates for the various Executive and Educational Bureau offices. One new change on the Executive will be the inclusion of members from throughout the entire jurisdiction of the Federation, who will have a voice in all decisions of the Board and will attend yearly meetings. Up to the present time the Executive consisted of members only from the nearby vicinity of the headquarters who are able to attend monthly or special meetings without additional expense to the Federation.

The new officers will be announced as soon as the voting is completed.

Program of Branch No. 1 JSF, Won High Acclaim of Audience

CHICAGO.—The age-old complaint about "no variety" probably didn't register as high as usual on the program of Branch No. 1 JSF, at the SNPJ hall on October 20, for there was abundance of various entertainments.

Two short plays—one in English, one Slovene—were well received. "Yours for the Union—with Love" evoked its share of laughter and was the only number calculated to offset the serious side of the program.

Opening with a tableau showing an air-raid shelter with families of old folks and children huddled under protection from bombs dropping out of the sky, set off the program with a realistic present-day scene that is tormenting much of the world.

"War Children," a group anti-war recitation presented by children-members of the SNPJ Juvenile Circle No. 26, brought to the attention of the audience some of the horrors of war. Maimed, gassed and blind soldiers—derelicts of the war—bemoan their plight and sad folly for fighting in a capitalistic war. The scene ended with the entire group singing in solidarity, "No more war."

"War Children" was written by Dorothy Sodnik, and directed by John Rak and Simon Trojcar.

"Hudić pred bankrotom" was written by the famous Slovene playwright, Ivan Vuk, who intended to show with it that "Hudić" in his supposed hell has nothing on many who trod the earth. Some say the play laid an egg. If so, it was probably due to the absence of any acting in the scenes. Frank Tauchar played the role of "Hudić." Other characters were: Joe Oblak, John Rak, Frank Sodnik, Frank Bizjak, Joseph Drasler and John Maček.

Duets song by our Cleveland visitors were acclaimed by many as the outstanding numbers on the program. In the Cleveland group were six active young members of "Zarja"—Josephine Turk, Sophie Turkman, Andy Turkman, Sue Pakiz, Katherine Jurman, and Frank Elersich. After we heard the fine singing of Josephine, Sophie and Frank, one reason dawned upon us why "Zarja" is able to draw a crowd of from six to seven hundred people to their concerts.

As their visit to Chicago was a complete surprise, so was their appearance on the program.—A very pleasant surprise, indeed. They were accompanied on the piano by Mary Oven, who, likewise, accompanied the Jugg Sisters who were loudly applauded in their second appearance before one of our audiences.

Many words of praise were heard about "Sava's" singing. Some of them came from the Cleveland visitors, who, incidentally, can all be considered connoisseurs of song and music.

Speakers of the afternoon were Joseph Oven and Arthur McDowell, Socialist Party candidate for Governor of Illinois. Both kept before the audience the fact that this was a campaign rally for the Socialist Party candidates, and the fine collection of

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., October 30, 1940

Delegates to Waukegan JSF Conference, Nov. 3rd

CHICAGO.—At a meeting last Friday, Branch No. 1 JSF, elected Christina Turpin and Fred A. Vider delegates to the JSF Conference in Waukegan, Ill., Sunday, November 3. Opening session of the Conference embracing JSF Educational Bureau affiliated organizations from Wisconsin and Illinois, will get underway at 10 a. m. in the Slovene National Home.

Other delegates elected and the organizations they will represent are: Mary Shuller, Branch No. 37 JSF, Milwaukee, Wis.

Frank Zaitz, Lodge No. 1 SNPJ, Chicago, Ill.

Paul Peklaj, Branch No. 45, Waukegan, Ill.

Martin Judrich and Mary Krzich, Lodge No. 14 SNPJ, Waukegan, Ill.

Charles Pogorelc, Lodge No. 39 SNPJ, Chicago, Ill.

Vincent Pugel, Lodge No. 101 SNPJ, West Allis, Wis.

John Rak, Lodge No. 559 SNPJ, Chicago, Ill.

Frances Vrecek and Angela Zaitz, Lodge No. 102 SNPJ, Chicago, Ill.

Mary Charnernik, Louise Vidmar and Josephine Slapnick, Lodge No. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.

Alice Artach, "Sava" Singing Society, Chicago.

William Clarine and Frank Medved, Lodge No. 747 SNPJ, Milwaukee, Wis.

Louise Ogrin, Co-op Women's Guild, Waukegan, Ill.

Secretary of the Conference, Anton Garden, reports that delegates will attend from Milwaukee, Chicago, Waukegan, No. Chicago, and probably some other cities.

It was also made known at the Branch meeting that in addition to the collection of over \$55 for the Socialist Party's election campaign, we will realize about \$100 for the Branch treasury from our October 20th affair. Those who still have tickets out are urged to square up with the secretary without delay, as your delay makes his delay in getting up a complete report for the meetings.

"SAVA'S" CONCERT AND DANCE, NOV. 24TH

CHICAGO.—Featuring the Slovene operetta "Povodni mož"—which tells of the miracles performed by a mysterious person arising out of the waters and disappearing again afterwards—"Sava's" Concert at the S. N. P. J. Hall on Sunday, November 24th, will undoubtedly be an unsurpassed treat that will delightfully entertain its audience.

In addition to the beautiful folk and national songs in which the entire chorus will be heard, a number of duets will highlight the Concert program.

Admission will be only 40c. Get your tickets early from members of the chorus or at 2301 So. Lawndale Ave.

SOCIALIST CAMPAIGN RALLY—OCT. 30TH

CHICAGO.—The final, wind-up rally at which both Norman Thomas and Maynard C. Krueger will be heard, is scheduled for Wednesday evening, Oct. 30, at the Medical Art Building, 185 North Wabash Ave.

If you have attended no other campaign affair—or if you attended many—here is one that you absolutely should not miss. Admission will be only 15c if you get tickets in advance either at the Proletarec office or from members of the Socialist Party, and 20c at the door.

Let's give the Socialist Party nominees a hearty welcome on their first Chicago appearance together.

Important Dates

NOVEMBER

Sunday, Nov. 3.—Conference of JSF Educational Bureau organizations in the Slovene National Home, Waukegan, Ill.

Saturday, Nov. 9.—Social and dance sponsored by Branch 21, JSF, in the Slovene Home, Yale, Kansas.

Sunday, Nov. 10.—Social and dance given by Branch 47 JSF, in the Slovene Home, Springfield, Ill.

Thursday, Nov. 21.—Annual Fall Concert of Socialist chorus "Zarja" in the Slovene National Home on St. Clair Ave., Cleveland, O.

Saturday, Nov. 23.—Card Party being held by Branch 45, JSF, in the Slovene National Home, Waukegan, Illinois.

Sunday, Nov. 24.—Annual Fall Concert of Branch No. 1's chorus "Sava" in the SNPJ Hall, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DECEMBER

Friday, Dec. 6.—Social and dance given by the Slovene Labor Center Social Club at the Center, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Wednesday, Dec. 25.—Branch 49, JSF, will hold its Annual Dance in the Slovene Workers Home, Collingwood, Ohio.

New Year's Eve.—Branch No. 1, JSF, will present its Annual New Year's Eve Party and Dance in the Masonic Temple, 23rd and So. Mil-

THE 40-HOUR WORK WEEK

Starting October 24, the 40-hour work week becomes the law of the land in industries engaged in interstate commerce. On and after that day employers whose business crosses state lines must pay time and a half for all work over the standardized 40 hours.

Unionists will view the legal limitation of toil to 40 hours as a victory for their cause. There is, indeed, much justification for their claims, since the establishment of the new standard justifies the battle for shorter hours which they have waged for many years. However, there is an even stronger compulsion for shorter working hours than that which has come from union pressure.

While labor demanded a reduction in working hours, the very existence of the capitalist private-profit system required this limitation of service.

A better understanding of why it has become necessary to reduce working hours to 40 per week can be gained by considering the extent of unemployment which has scourged this nation and the world for the past decade or more.

The fact is—as Socialists have been pointing out for a long time—that machinery has taken the jobs that men once did. Human labor is not needed as it once was in the business

of production. As a consequence of machine production, the trend of human activity has been progressively toward service jobs and away from production.

It is only stating a fact to say that the 40-hour law is the profit system's attempt to conform with new conditions, rather than an effort to advance the standards of the working masses. Anyone who thinks otherwise should ask himself what would happen to the economic system if employers insisted upon working their hirelings for the 60 or 72 hours which were once the rule in industry. We leave it to statisticians to figure out how many would have been in the unemployed army if those who worked had been kept on the jobs for such hours during the past 10 years.

The significant thing about the 40-hour week is that it comes to the workers as a rule imposed upon private industry by the government.

We stress the above point because it suggests the far greater advances in social welfare which can be achieved by government regulation—advances which will be made as a matter of natural consequence when workers use their political power to socialize industry and produce for human welfare instead of for private profit.

—Reading (Pa.) Labor Advocate.

EUROPE UNDER THE "NEW ORDER"

Terror — Destitution — Forced Labor — Slavery

I.

Shortage of food and coal is causing the peoples of Germany-occupied territories to await the coming winter with increasing anxiety.

Early this summer the Nazis transported potatoes from Bohemia and Moravia to the Reich. The Berlin Food Department proudly reports that stocks of potatoes had been stored up throughout the Reich for the critical months before the potato harvest. But in the big towns of Czechoslovakia potatoes were scarce in the middle of the summer.

In Brussels the price of potatoes is nearly three times as high as in 1939, 1.75 francs being charged for one kilogramme of potatoes.

In Oslo eggs and meat are scarce. To avoid a shortage of bread Norwegian authorities are having ground hay mixed with flour.

In Denmark the coffee, tea and sugar rations have been reduced.

Bread has also been rationed. Since September 2 a loaf costs 1.45 crowns, compared with 0.53 crowns formerly. The price of milk was on August 1 raised from 0.50 to 0.87 crowns.

Shortage of feeding-stuffs is compelling farmers to kill their livestock. But as there is also a shortage of metals for tins for preserved meat, and the market does not absorb the fresh meat, meat prices are falling. To protect the farmers against heavy losses, the Danish Ministry of Agriculture is having pigs destroyed, while in neighboring Oslo there is a shortage of meat. So much for Hitler's "European Order."

FORCED LABOR AND DEPORTATION

In the days that followed the taking over of the Dutch Federation of Trade Unions by the Nazis, the paper issued for the German occupation authorities in Holland, "Deutsche Zeitung für die Niederlande," interviewed high officials of the occupation authorities about their plans for a "new social order in Holland." The Nazi officials were clear on one point only: "Thousands and ten thousands of Dutch workers will have to find their way to employment in Germany." By the end of August 34,500 Dutch workers had already been transported to Germany.

From Belgium in the third week of August alone 22,000 workers, mostly metal workers, were transported to Germany. According to the "Frankfurter Zeitung" of August 10, one million Belgians are unemployed, and many others under-employed.

In the occupied zone of Czechoslovakia special gangs enrolled labor for the Reich, reports the "Reichsarbeitsblatt." By the end of May 120,000 Czechs, including many agricultural workers, had been deported. But as the Reich is also interested in increasing the agricultural output of Bohemia and Moravia, employment exchanges were instructed to send all persons dependent upon public assistance, as well as pensioners and under-employed young workers, to work on

shortage of coal will aggravate the hardship of the coming winter. Norway bought 70 per cent of her coal from England, Denmark 80 per cent. These countries are now dependent upon Germany for coal. But Germany is only prepared to supply Norway with 60 per cent of the coal she imported last year, and Denmark is also kept short. Factories will have to close down, unemployment will swell, and in their cold homes the workers will curse the swastika which brings them all this misery.

"Deutsche Zeitung für die Niederlande," of July 18, Stockholm report in the "Neue Zuercher Zeitung" of July 25.

—I. T. F. in "La Parola."

Are You Tempermental?

The prima donna of the concert stage has a traditional right to exercise what is known as her "temperament," but similar displays on the highways by motorists are wholly inexcusable, says the Illinois Automobile Club. There is absolutely no room for outburst of temper when human lives are at stake.

Keep both dates reserved.

Pioneer Lodge Preparing For 15th Anniversary

CHICAGO.—Having recently reached the 700 mark in its drive for a 1,000 membership goal, the Pioneer Lodge, No. 559, SNPJ, will celebrate its 15th anniversary in an appropriate style that will not be lacking in grandeur. Orchestras for the dance on Saturday, Nov. 16, and the banquet on Sunday, Nov. 17, as well as all other entertainment will be classier than customarily, as this will be a very significant occasion—the fifteenth birthday of the first English-speaking lodge of the SNPJ.

A souvenir booklet well-neigh reaching the 10th Anniversary Journal in artistry and distinction, is being prepared.

The beginning of all things are small.—Cicero.

THE MARCH OF LABOR

SOCIALIST PRESIDENTIAL TICKET ON IN 29 STATES

To Cover 75% of Potential Electorate, is Estimate

NEW YORK.—Seventy-five percent of the voters who will go to the polls November 5 will have the opportunity to vote for Norman Thomas and Maynard C. Krueger, the Socialist Candidates for President and Vice-President, according to a summary made public by Socialist national campaign headquarters. The Socialist ticket will appear on the ballot in 29 states, Travers Clement, Socialist national campaign director, declared, embracing more than 75% of the total electorate which voted in 1936. The 29 states will cast 379 electoral votes, or 72% of that total.

Mr. Clement hailed the final result as a victory for the Socialist campaign forces. "Despite an unprecedented campaign of suppression and nullification on the part of the old parties, aided incidentally in some states by the Communists," he said, "36 million voters will have an opportunity to cast their ballots for the Socialist presidential ticket."

Of the 20 ranking states in population, Mr. Clement pointed out, the Socialist ticket will appear on the ballot in all except four: North Carolina, Georgia, Iowa and Ohio. In the two Southern states, he said, no attempt was made by the Socialists to fulfill the requirements; in Iowa, the Socialists were ruled off on technicalities; and in Ohio where the Socialists had filed 31,000 petition signatures, more than 14,000 were invalidated by action of local boards.

<p